

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18940/2024
27.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца Аутономне покрајине Војводине, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Игор Прентић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1065/24 од 16.05.2024. године, у седници одржаној 27.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1065/24 од 16.05.2024. године, дела којим је одбијена жалба туженог и потврђена првостепена пресуда за износ од 7.253.449,27 динара са затезном каматом на износ од 6.653.725,61 динар од 14.08.2019. године до исплате.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1065/24 од 16.05.2024. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 702/2019 од 06.11.2023. године у преосталом делу - за износ од 2.648.231,47 динара и за трошкове поступка, и у том делу предмет **враћа** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 702/2019 од 06.11.2023. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да исплати тужиоцу износ од 9.901.730,75 динара и законску затезну камату обрачунату на износ од 7.253.449,27 динара (износ главнице) почев од 14.08.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа до траженог износа од 9.907.810,11 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове поступка у износу од 325.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је предлог туженог да се ослободи од обавезе плаћања трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1065/24 од 16.05.2024. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 702/2019 од 06.11.2023. године у делу побијане одлуке из другог става

изреке преиначена тако што је одбијен тужбени захтев у делу којим је тражена исплата законске затезне камате на износ од 599.773,66 динара почев од 14.08.2019. године до исплате (односно преко износа од 6.653.725,61 динар до 7.253.499,27 динара), док је у преосталом делу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда у преосталом побијаном, а непреиначеном делу одлуке о захтеву за исплату главнице, камате и трошкова поступка потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чењеничном стању, тужени је 16.11.2008. године са Фондом за развој Аутономне покрајине Војводина закључио уговор о наменском кредиту у износу од 4.980.000,00 динара са роком враћања од пет година, у који се урачунава и грејс период од 12 месеци почев од пуштања кредита у течај. Тужени се закључењем уговора сагласио да се изврши корекција вредности пласираних средстава, тако да се износ дуга утврђује у валути евро по продајном курсу Народне банке Србије на дан пуштања кредита у течај и прерачунава у динаре по истом курсу на дан доспећа, односно плаћања анuitета, као и да коригована вредност кредита представља основицу за обрачун уговорне камате. Уговорена је обавеза туженог на плаћање камате по стопи од 4.2% годишње и интеркаларне камате по истој стопи за период мировања отплате кредита, која се приписује главном дугу. Анексом уговора од 21.09.2012. године продужен је рок враћања кредита за годину дана. Тужени у периоду отплате кредита није вршио плаћање анuitета - почев од 31.03.2009. године налази се на издржавању изречене затворске казне у трајању од 16 година. Тужилац је водио против туженог два извршна поступка ради наплате свог новчаног потраживања из означеног уговора, и на тај начин наплатио је део свог потраживања у износу од 1.688.782,00 динара. Дуговање туженог на дан 14.08.2019. године износи укупно 9.901.730,75 динара. У тај износ урачуната је главница од 6.657.725,61 динара, уговорна камата у износу од 599.773,66 динара и преостала затезна камата у износу од 2.648.231,47 динара.

Давалац кредита из наведеног уговора престао је да постоји на основу Одлуке о престанку рада Фонда за развој Аутономне покрајине Војводине („Службени лист Аутономне покрајине Војводине“ број 3/12 и 40/12). Сва имовина, права, обавезе и архива фонда са стањем на дан престанка његовог рада, а најкасније 30.06.2013. године, пренета су на оснивача Аутономну покрајину Војводине - Владу Аутономне покрајине Војводине.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужени дугује по уговору о кредиту укупан износ од 9.901.730,75 динара и да је тужилац, сагласно члановима 12. и 262. став 1. Закона о облигационим односима, овлашћен да од њега захтева испуњење те обавезе са затезном каматом од 14.08.2019. године на износ главнице од 7.250.449,27 динара. По становишту тог суда, околност да

се тужени налази на издржавању дугогодишње затворске казне нема утицаја на његову обавезу врћања кредита и примену чланова 133, 137. и 354. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је делимично усвојио жалбу туженог и преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев за исплату затезне камате на износ од 599.773,66 динара - обрачунату уговорну камату, од 14.08.2019. године до исплате, а у преосталом делу је потврдио првостепену пресуду. И по становишту тог суда, тужени се неосновано позива на одредбу члана 354. Закона о облигационим односима којом је прописано да обавеза престаје кад њено испуњење постане немогуће услед околности због којих дужник неодговара (став први), јер се под те околности не може подвести упућивање туженог на издржавање затворске казне због извршеног кривичног дела. Такође је као неосновано оцењено позивање туженог на одредбу члана 133. Закона о облигационим односима, с обзиром да није тражен раскид уговора о кредиту, а то је иначе могуће тражити због околности које су наступиле после закључења уговора и отежавају испуњење обавезе једне стране, али се на њих не може позивати страна која је те околности могла избећи.

Ревизијом туженог се указује на погрешну примену члана 133. Закона о облигационим односима. Такви наводи су неосновани и они су већ били цењени током првостепеног и другостепеног поступка, а разлоге који су нижестепени судови о њима дали прихвата и ревизијски суд, због чега је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Међутим, по оцени Врховног суда, погрешно је примењено материјално право када је тужени обавезан да плати износ од 2.648.231,47 динара. Означени новчани износ представља обрачунату затезну камату, умањену за износе наплаћене у извршном поступку, при чему током овог поступка није разјашњено да ли је обрачун затезне камате вршен на укупне износе анuitета у које је урачуната и обрачуната уговорна камата. Ова чињеница је битна за правилну примену материјалног права. Закон о облигационим односима у начелу забрањује анатоцизам - наплату камате на доспеле а неисплаћене камате. Према одредби члана 279. став 1. тог закона, на доспелу а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата, изузев када је то законом одређено. Изузетак од правила из наведене одредбе садржан је у члану 400. став 3. Закона о облигационим односима, али се он односи само на кредитно пословање банака и других банкарских организација. Правни претходник тужиоца - давалац кредита није банка или банкарска организација, па се на његов кредитни однос са туженим не може применити члан 400. став 3. Закона о облигационим односима, као изузетак од правила да на доспелу уговорну и затезну камату не тече камата.

Из тих разлога, обе нижестепене пресуде су укинуте у делу којим је тужени обавезан на плаћање затезне камате, обрачунате и приписане главном дугу, и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће уз помоћ вештака утврдити да ли је затезна камата, коју је тужени дужан платити као део укупног дуговања, обрачуната на укупан износ анuitета (главницу са уговореном каматом) или само на део анuitета који представља главницу, и у зависности од тога одлучити о висини обавезе туженог на плаћање и тог дела тужиочевог потраживања.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић